

10 Latvijas pašvaldībās Lielās Talkas ietvaros notiks latvāņu apkarošanas talkas

Publicēts: 08.03.2023.

Valsti

Kustība "Lielā Talka" sadarbībā ar 10 pašvaldībām šogad Lielās Talkas dienā, 22. aprīlī, organizēs atsevišķas latvāņu apkarošanas talkas. Pieteikušās pašvaldības – Augšdaugavas, Gulbenes, Jelgavas, Kuldīgas, Madonas, Rēzeknes, Ropažu, Siguldas, Talsu un Ventspils novadi. Detalizēta informācija par latvāņu talkām būs pieejama arī pašvaldību mājaslapās un laikrakstos.

Sosnovska latvānis (*Heracleum sosnovskyi* Manden) ir Latvijas dabai neraksturīga suga, kas apdraud vietējās augus un to dzīvotnes, rada ekonomiskus zaudējumus, kaitējumu videi un cilvēka veselībai. Latvijā, pēc Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) datiem, šobrīd uzņemti 10 837 ha latvāņu, kas ir apmēram 1/3 no Rīgas vai 110 km². Latvijas likumdošana nosaka pienākumu zemes īpašniekam vai valdītājam iznīcināt latvāņus, ja tie izplatījušies zemē, kas atrodas viņa īpašumā vai valdījumā, savukārt pašvaldībām uzdots koordinēt un Valsts augu aizsardzības dienestam un pašvaldībām kontrolēt, vai ierobežošana tiek veikta.

Didzis Šmits, Zemkopības ministrs: "Ņemot vērā, cik plaši ir izplatījušies latvāņi dažādos Latvijas reģionos, ir svarīga to mērķtiecīga apkarošana un maksimāla tālākas izplatības ierobežošana. Nenoliedzami, šī ir valstiska problēma, taču skar plašu zemju īpašnieku loku. Redzam, ka ar normatīvo regulējumu vien latvāņus apkarot nevarēs, tādēļ ir nepieciešama jau konkrēta rīcība, lai mazinātu šo invazīvo augu negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību."

Kristīne Lomakina, Valsts augu aizsardzības dienesta direktore: "Savulaik, padomju gados, latvānis Latvijā tika ievests kā perspektīvs lopbarības augs, bet šobrīd šis invazīvais augs pārņēmis plašas teritorijas un ir ļoti grūti iznīcināms. Visvairāk latvāņu izplatību veicina cilvēku veikta darbība vai bezdarbība. Latvāņi ir ļoti grūti pilnībā iznīcinātā kādā teritorijā, kur kaimiņa īpašumā nekas netiek darīts. Mēs apzināmies, ka nelīdzēs vainīgo sodīšana, bet gan vienota un saskaņota rīcība. Prieks, ka iniciatīva iesaistīt sabiedrību Lielās Talkas laikā veikt mehāniskā latvāņu ierobežošanu, ir guvusi atsaucību 10 pašvaldībās. Mēs ticam, ka cilvēks ir stiprāks par latvāni, būsīm saimnieki savā zemē, sāksim ar mazumiņu, sakopsim savu zemi, atbrīvosim to no šī bīstamā svešā auga."

Latvāņi ir ne tikai invazīva augu suga, bet arī bīstami cilvēkam, tā šūnsulai saskaroties ar ādu, ultravioleto staru ietekmē rodas apdegumi. Pavasarī, kad latvānis ir neliels augumā, ievērojot stingras darba drošības prasības to un visvienkāršāk un efektīvāk ir mehānisko iznīcināt – izdurot ar lāpstu. Ja talkotājs nolēmis piedalīties latvāņu talkās, pirms doties uz noteikto vietu, kur notiks ierobežošana speciālistu klātbūtnē, aicinām rūpīgi iepazīties ar darba drošības instrukciju, pareizi sagērbties, tas ir, ūdens necaurlaidīgā tērpā (garās biksēs un jakā), gumijas zābakos, darba procesā jāvelk ūdensnecaurlaidīgi cimdi, līdzīgs būs jāņem ūdens kanniņa un viegla, asa lāpsta. VAAD, sadarbībā ar Apvienību par ilgtspējīgu lauksaimniecību un lauku vidi ar Sandas Dejus līdzdalību talkotājiem ir sagatavojis video pamācības.

Ieva Krotova, Talsu novada Lielās Talkas un Latvāņu talkas koordinatore: "Šogad, Lielās Talkas dienā, mēs organizēsīm ne vien ikgadējo talkošanu, bet arī latvāņu iznīcināšanas talku. Diemžēl, latvāņu izplatība ir aktuāla gan novada teritorijās, gan Talsu pilsētā, kur gadiem ilgi nav izdevies iznīcināt pilnībā. Tāpēc šogad talkosim īpaši aktīvi. Būs gan apkārtnes sakopšanas un labiekārtošanas talkas – katrai pagasta pārvaldei jau ir zināmas vietas, kas jāsakopj – gan latvāņu talka Talsu pilsētā pie Vilmuižas ezera."

Ciņa ar latvāņiem Latvijā notiek gadiem ilgi, taču pašlaik, šķiet, ka tas ir nebeidzams darbs. Šogad, pēc VAAD iniciatīvas, arī Lielā Talka tam ir pievienojusies. Latvāņu apkarošanas talkas novados, kuri pieteikušies projektam, notiks Lielās Talkas dienā, sākot ar plkst. 9.00. Pirms talkošanas plānots veikt instruktāžu un latvāņu izduršanas demonstrēšanu objektos. Visus interesentus lūdzam

rūpīgi iepazīties ar drošības pasākumiem un latvāņu apkaršanas instrukcijām, kas atrodamas Lielās Talkas mājas lapā un VAAD tīmekļvietnē.

Informācija Lielās Talkas mājas lapā: <https://talkas.lv/latvanu-talkas-instrukcija/>

Informācija VAAD mājas lapā: <https://www.vaad.gov.lv/lv/par-latviju-bez-latvaniem>.

No VAAD informācijas:

Divdesmitā gadsimta 40.gadu beigās un 50.gadu sākumā Latvijā ievests kā perspektīvs lopbarības augs. Par perspektīvu uzskatīts, jo, vairākas reizes pļaujot, ražība Latvijā varēja sasniegt 800 – 900 c/ha.

Latvijā latvānis ir plaši izplatījies pamestās zemēs, lauksaimniecībā izmantojamās zemēs, traucētos, antropogēni ietekmētos biotopos, kā arī urbanizētos apgabalos, atklātās platībās, krūmos, mežos, ceļmalās, grāvmalās un ap upēm un cita veida ūdenstilpēm, ar kuru palīdzību latvānis efektīvi spēj izplatīt sēklas plašā teritorijā. Izņēmums varētu būt vienīgi platas, dziļas upes ar stāviem krastiem, kur latvāņa sēklām nebūtu iespēju aizķerties un rast vietu augšanai. Strauju izplatību veicina latvāņa lielais sēklu daudzums, cilvēka darbība, arī satiksme, augsnes pārvietošana, dzīvnieku un putnu transports.

Tiekamies Lielajā Talkā visā Latvijā 22.aprīlī!

Papildu informācija:

Jana Kralliša

Lielās Talkas sabiedrisko attiecību konsultante

Mob.tāl. 26462844

e-pasts: jana.krallisa@onecom-latvia.com

Pēdējās izmaiņas: 08.03.2023.

<https://www.preili.lv/lv/jaunums/10-latvijas-pasvaldibas-lielas-talkas-ietvaros-notiks-latvanu-apkarosanas-talkas>